

Commissie Dierenwelzijn – ethiek en Wetgeving

Houderijrichtlijnen

Cluster 6b

Orde Psittaciformes

Familie Agapornis

2021

Document 2021 DE&W 39

© 2021 [Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers](#)

De NBvV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de teksten van deze monografie of de toepassing van de adviezen.

Printed on demand:

Bondsbureau [Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers](#)

Bergen op Zoom

Op het voorblad: *Agapornis personata* – Zwartmasker dwergpapegaai

Foto: © Piet Ooijjen

Inleiding

Eén van de pijlers van de Missie van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is:
Het bevorderen van een kennis- en informatieoverdracht naar haar leden toe, waardoor zij in staat kunnen zijn hun vogels hobbymatig en duurzaam te houden, met in achtneming van de normen en waarden op het gebied van de gezondheid en het welzijn van hun vogels.

De basiskennis die nodig is op een verantwoorde wijze kooi- en volièrevogels te houden is verwoord in het “Handboek Vogelverzorging” geschreven door de Commissie Dierenwelzijn –ethiek en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers.
ISBN 978-90-582129-5-5.

Aanvullend op het Handboek Vogelverzorging zijn en worden voor veel vogelsoorten “Houderijrichtlijnen” geschreven.

Op basis van de praktijkervaringen van fokkers wordt extra aandacht besteed aan de huisvesting- en verzorgingsnormen die specifiek van toepassing zijn voor de beschreven vogelsoort.

Ook het verloop van het broedseizoen wordt beschreven.

De beschreven vogelsoorten zijn opgedeeld in clusters.

Deze indeling is afgeleid van de indeling in groepen zoals die in de avicultuur gebruikt worden.

Iedere cluster is ingericht in een vermelding van de orde, familie, geslacht en soort in een alfabetische volgorde van de wetenschappelijke namen.

In de praktijk is het vaak gewenst dat een vogelliefhebber bij het aanschaffen van een nog niet eerder gehouden vogelsoort, vooraf zo volledig mogelijk wordt geïnformeerd over de specifieke kennis die nodig is om op een verantwoorde wijze de vogelsoort te houden en of er mee te fokken.

Een houderijrichtlijn is hiervoor een goede informatiebron.

Alle verschenen houderijrichtlijnen zijn opgedeeld in clusters, beschikbaar op de website van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers. www.nbv.nl

Onlosmakelijk verbonden met houderijrichtlijnen zijn huisvestingsrichtlijnen

In bijlage A is een huisvestingsmatrix opgenomen voor vogelsoorten die behoren tot Cluster 6b.

Voorjaar 2020

Gereviseerd augustus 2021

Commissie Dierenwelzijn, -ethiek en Wetgeving NBvV.

Afdeling Educatie en kennisoverdracht.

Henk van der Wal

Jan de Bruine

Inhoudsopgave cluster 6b Papegaaien

Orde: Psittaciformes

Algemene houderijrichtlijn voor de Agaporniden. 5

Familie: Psittacidae = echte papegaaien

Geslacht Agapornis

Agapornis canus	Grijskop dwergpapegaai	12
Agapornis fisheri	Fisher's dwergpapegaai	19
Agapornis lilianae	Nyassa dwergpapegaai	26
Agapornis nigrigenis	Zwartwang dwergpapegaai	33
Agapornis personatus	Zwartmasker dwergpapegaai	40
Agapornis roseicollis	Perzikkop dwergpapegaai	47
Agapornis taranta	Zwartvleugel dwergpapegaai	54

Bijlage A;
Huisvestingsmatrix voor vogelsoorten, opgenomen in cluster 6b 61

Algemene Houderijrichtlijn

Agapornissen

Cluster 6b

Doel van de algemene houderijrichtlijn voor de Agapornis.

Het doel van deze algemene houderijrichtlijn is het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met deze groep vogels die wordt gerekend tot de volière- en kooivogels.

Dit vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze groep vogels gewaarborgd is als zij in een beschermde omgeving en een gecontroleerd milieu worden gehouden.

Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het soort eigen gedrag, het in stand houden van een goede welzijn en gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Verklaring NBvV code.

De gebruikte code is opgebouwd op basis van het NBvV vraagprogramma 2020 t/m 2024

De lettercode b.v. J heeft betrekking op de sectie waarin de vogelsoort is ingedeeld.

De dan volgende cijfercode geeft met de eerste twee cijfers aan in welke groep de vogel is ingedeeld en de dan volgende cijfers geven aan wat het volgnummer in de groep is.

Soortspecifieke houderijrichtlijnen.

Naast deze algemene houderijrichtlijn zijn voor meerdere soorten afzonderlijke houderijrichtlijnen geschreven.

Deze zijn verzameld in het document Houderijrichtlijnen Cluster 6b

Documentnummer 2020 DE&W 39

Taxonomie

In onderstaand overzicht zijn alleen de families en geslachten opgenomen van aantoonbaar in Nederland gehouden vogels waarvoor houderijrichtlijnen beschikbaar zijn en die behoren tot de Orde Psittaciformes, Familie Psittacidae, Geslacht Agapornis

Familie	Geslacht	Soorten
Psittacidae	Agapornis	7 soorten

Land van herkomst

Agapornissen komen voor in Australië, Indonesië, Molukken en oost Timor.

Oorspronkelijke biotoop.

Laag gelegen bossen, langs rivieren en waterbronnen, kokosnoot plantages en open vlakten met eucalyptusbomen.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoorten is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

De Agapornissen zijn geplaatst op de CITES appendix II en de Europese soortenlijst B.

Status IUCN Red List

De status op de IUCN Red List of Threatened Species geeft de mate van bedreiging op het voortbestaan van een vogelsoort aan. De gradaties die daarbij worden onderscheiden zijn uitgestorven (EX), uitgestorven in het wild (EW), kritiek = ernstig bedreigd (CR), bedreigd (EN), kwetsbaar (VU), gevoelig (NT), van bescherming afhankelijk (CD), niet bedreigd = veilig (LC).

Het is sterk afhankelijk van de soort welke gradatie van toepassing is.

De van toepassing zijnde status moet per soort vastgesteld worden en staat vermeld op de houderijrichtlijn van een beschreven soort.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Als vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, het groot brengen van de nakomelingen, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale¹ gedragingen van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

¹ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Gezondheid

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Papegaai lang, in een goede gezondheid verkeren.

Veel voorkomende ziekten bij papegaaien en parkieten zijn::

Virale aandoeningen;

Bacteriële en mycotische aandoeningen;

Parasitaire aandoeningen;

Voedingsgerelateerde stoornissen;

Vederafwijkingen, afgekort tot PBFD;

Intoxicaties;

Reproductiestoornissen;

Overige frequent voorkomende aandoeningen zoals:

jicht, kropstase, luchtzakscheuren, tumoren, doorgroeien van snavel

Omdat de vogels veel op de rond scharrelen verdient het aanbeveling ze jaarlijks een of twee ontwormingskuren te geven.

De poppen kunnen last krijgen van vetgezwollen (lipoma) door zwaarlijvigheid.

Huisvesting

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Agapornis.

De Agapornis kan zowel in een vlucht, een kooi als in een volière worden gehouden.

Deze vogelverblijven moeten bij voorkeur uit metaal of aluminium opgebouwd zijn.

Bij het onderbrengen in een vlucht of kooi worden daarin als regel geen andere vogelsoorten toegelaten.

Een verantwoorde huisvesting voor een koppel Agaporniden, tijdelijk met jongen tijdens de broedperiode, is een vloeroppervlak van minimaal 40 x 80 cm. In een vlucht of volière met een minimale vloeroppervlak van 70 cm. breed en 150 cm. lang kunnen maximaal 12 vogels gehouden worden onder voorwaarde dat er minimaal 18 afzonderlijke zitplaatsen zijn aangebracht.

De verhouding aantal vogels en afzonderlijke zitplaatsen moet minimaal een factor 1,5 bedragen.

De hoogte van het verblijf is belangrijk: voor een kooi moet dit tenminste 40 cm.; voor een vlucht minimaal 70 cm.; voor een volière 200 cm. bedragen.

De meest natuurlijke vorm van broeden bij de Agaporniden is de koloniebroed.

Dit vraagt wel een ruime volière, met een minimale hoeveelheid nestgelegenheden. Minimaal is 1,5 maal het aantal koppels.

Worden vogels binnen gehouden in een kooi of vlucht dat moeten voorzieningen worden getroffen voor een goede beluchting waardoor de kwaliteit van de lucht zo optimaal mogelijk is. Een ionisator en afzuiginstallatie is hiervoor een aangewezen oplossing.

De luchtvochtigheid is bij voorkeur gelijk aan de buitenlucht en zal gemiddeld zo'n 60 – 70% bedragen.

Het aantal lichturen binnen heeft een goede uitwerking op de ontwikkeling van de vogels.

Zeker tijdens het broedseizoen zijn de vogels 12 tot 15 lichturen nodig.

Dit aantal uren moet voor het broedseizoen al worden opgebouwd om de vogels in een optimale broedconditie te krijgen.

Buiten het broedseizoen volstaan zeker bij het houden in een volière het natuurlijke dagritme aan lichturen.

Vogels die buiten worden gehouden in een volière moeten de beschikking hebben over een droog en het liefst vorstvrij nachthok.

Sommige fokkers zeggen dat de Agapornis winterhard is, het verdient toch aanbeveling zeker tijdens het najaar de vogels te laten broeden in een omgeving waarin de temperatuur tussen de 10 - 20° C. is.

Als vogels in een volière overgaan tot het broeden dan is het aan te bevelen er geen andere vogelsoorten bij toe te laten.

Sociaal en soortspecifiek gedrag

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Agapornis is aanvullend onderstaand van toepassing:

Bij huisvesting in vluchten en of volières kunnen buiten het broedeizoen daarin ook andere parkietensoorten samen met de Agapornis worden gehouden zoals grasparkieten en valkparkieten.

Het fokken

Agaporniden zijn in het tweede jaar broedrijp.

Agaporniden broeden het jaar rond onder voorwaarde dat de juiste omstandigheden worden voorzien door de houder zoals bijvoorbeeld de minimum hoeveelheid lichturen. Door middel van al dan niet ter beschikking stellen van een nestgelegenheid kan het aantal broedrondes worden gereguleerd.

Als in een kooi met deze vogels wordt gefokt, dan moet die kooi toch wel minimaal 80x40x40 cm. zijn.

De vogels broeden in een gesloten nestkast waarin ze met behulp van wilgentakken zelf nestmateriaal in slepen. Soms moet de fokker wel driemaal per week verse wilgentakken verzamelen.

De nestkast heeft de afmetingen van 40x20x20 cm. en heeft binnen in een halfhoog tussenschot.

In de bodem van het achterste gedeelte kan een komvormige uitholling aangebracht worden waardoor voorkomen wordt dat er eieren in de hoeken gaan liggen.

Per jaar worden bijvoorkeur maximaal twee broedrondes gehouden.

Veelal bestaat een volledig legsel uit 3 tot 5 eieren, soms ook wel meer.

De pop broedt zelf de eieren uit; de broedtijd duurt vanaf het derde ei 23 dagen.

De uitkomstpercentage bedraagt voor de Agapornis ongeveer 80 - 90%.

De ouders brengen zelf de jongen groot. Ze komen goed door de jeugdruï.

Na iedere broedronde worden gemiddeld 3 jongen volwassen.

In bijlage 1 van het Besluit houders van dieren (juni 2014) wordt een wettelijke periode van 54 dagen genoemd waarna de jongen van de ouders gescheiden mogen worden.

Voeding, drinken en badwater

Voor de Agaporniden worden door meerdere zaadleveranciers en fabrikanten een geschikt zaad mengsel in de handel gebracht.

De samenstelling van de toegepaste zaden bevordert de algehele conditie van de vogels.

Naast een goed zaadmengsel wordt ook eivoer gegeven.

Ook hiervoor kunnen de Agaporniden fokkers beschikken over fabrieksmatig samengesteld eivoer dat speciaal is afgestemd op de groep kleine parkieten.

De wat grove structuur zorgt voor een goede opname door de vogels.

Alleen het verstrekken van zaad en eivoer zonder toevoegde vitaminen zal leiden tot een tekort aan belangrijke voedingsstoffen.

In de aanloop naar het broedseizoen verdient het aanbeveling wat voedingssupplementen te verstrekken in de vorm van aanvullende vitamines.

Ook het regelmatig verstrekken van groente, honing, insectenpaté en vruchtenmix bevordert de algehele conditie.

Kalkblokken, sepia,grit en maagkiezel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoonbadwater. Dit wordt in volières en vluchten verstrekt in open schalen.

In kooien kan een deels gesloten badhuisje worden gebruikt.

Deze moet wat de afmetingen betreft wel zijn afgestemd op de grote van de vogels.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Agaporniden die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De Agapornis wordt tijdens een tijdelijke tentoonstelling ondergebracht in een universeelkooi. Ze kunnen gedurende twee jaar als EK vogels deelnemen aan een tentoonstelling.

Identificatie en registratie.

Alle vogelsoorten die voorkomen op de Europese soortenlijst, bijlage B, moeten omgehouden te mogen voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring.

Ook het beleid van de NBvV is erop gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De voorgeschreven ringdiameter is 4 – 4,5 mm. afhankelijk van de pootdikte.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat geplaatst is op de bijlage B van de Europese soortenlijst moet kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze vorm van registratie is voor de Agapornis fischeri niet verplicht. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid1, onderdeel c onder 2)

Aankoop en verkoop.

De aanschaf van een Papegaai als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Voor overdracht (verkoop) en het vervoer van vogelsoorten die voorkomen op bijlage A heeft de vogelliefhebber per vogel een EG certificaat nodig.

Dit EG certificaat kan digitaal worden aangevraagd via de site van de DR-Loket van het Ministerie van Economische Zaken.

Indien de mogelijkheid om dit digitaal te doen niet voorhanden is, kan een papieren formulier worden aangevraagd.

Een EG-certificaat wordt niet kosteloos verstrekt.

Omdat veel Papegaaien geplaatst zijn op de Europese soortenlijst, bijlage B, moet de verkoper voor iedere van deze verkochte vogels een overdrachtverklaring opstellen en een exemplaar daarvan beschikbaar stellen aan de koper.

Daarnaast verdient het aanbeveling ook een kopie van deze houderijrichtlijn aan de koper beschikbaar te stellen.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Wenselijk is om naast een controle op de sekse van de dieren, ook op ziektes te laten controleren door middel van een bloedafname.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Agapornide is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Een beet van een kaketoer is pijnlijker dan die van een papegaai of parkiet.

Papegaaiachtige vogels en parkieten kunnen veel geluid produceren.

Als deze bedrijfsmatig worden gehouden wordt het vogelverblijf een inrichting genoemd. (bedrijfsmatig is b.v. een op winst gerichte bedrijfsmatige exploitatie)

Dan is de Wet milieubeheer van toepassing.

Indien papegaaiachtige vogels en parkieten hobbymatig worden gehouden is er geen sprake van een Wet milieu-inrichting, maar geldt de Algemene Politie Verordening APV.

De APV regelt het volgende:

(Geluid)hinder door dieren:

Diegene die de zorg heeft voor een dier, moet voorkomen dat dit voor de omwonende of overigen voor de omgeving (geluid)hinder veroorzaakt.

Advies: raadpleeg voor de bouw van een vogelverblijf voor papegaaiachtige vogels en parkieten altijd eerst de Gemeente van uw woonplaats.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of de meeste Agaporniden enige kans van overleving hebben. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Bovendien is het twijfelachtig of een Agapornide gedurende de winterperiode in zijn eigen levensonderhoud kan voorzien.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, –ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze algemene houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren, 2013-2..

Adri van Kooten, Heinz Schnitker en Herman Kremer, *Papegaaien en Parkieten handboek en naslagwerk, 2013*, in 2 delen.

Welzo Media Productions, Warffum, serie Over Dieren, ISBN 978 9058216366

Joseph M. Forshaw, *Parrots of the World*, 2011, Princeton Field Guides, ISBN 978 1400836208

Joseph del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 4, ISBN 8487334229

Thiely de Moor, *Papegaaien van A tot Z, alles wat u moet weten over het houden van papegaaien*, Bloemendaal uitgevers, 2007, ISBN 978 9077462362.

Prof. dr. Thijs Vriens *de Encyclopedie van grote papegaaien*, serie Over Dieren, Uitg. Welzo Media Producties, Warffum, 2002, ISBN 905821155X

Links.

www.ibc.lynxeds.com

www.dagboek.akala.nl

www.vogelindex.nl

www.akala.nl

www.caroona.creek.nl

Houderijrichtlijn *Agapornis canus* Grijskop dwergpapegaai

2021, versie 1.2

NBvV code J8. 21. 703.001

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Psittaciformes = parkietachtigen
Familie: Psittacidae = papegaaien
Geslacht: *Agapornis*

Soort: ***Agapornis canus***

Soorten/ondersoorten:

Van de *Agapornis canus* is een ondersoort bekend.
Agapornis c. ablectaneu

Land van herkomst:

Het verspreidingsgebied van de *Agapornis canus* ligt in Madagaskar

Oorspronkelijk biotoop:

Ze leven in kolonieverband op de grote steppegebieden met voornamelijk graslanden.

Beschrijving vogel:

De *Agapornis canus* heeft als Nederlandse synoniem: Grijskop dwergpapegaai.

De *Agapornis canus* is 14 cm lang.

De wildvorm is groen.

Er is verschil tussen de man en pop.

De man:

De bovensnavel is hoornkleurig, de ondersnavel is grijs. De iris is iets lichter dan de donkerbruine pupil.

Het voorhoofd, de kruin en het achterhoofd zijn parelgrijs. De afscheiding naar de rug ligt ter hoogte van een lijn lopende van vleugeltop naar vleugeltop. De rug, stuit en bovenstaartdekveren zijn donkerder groen.

De hals en bovenborst zijn parelgrijs. De scheiding met de onderborst ligt op ongeveer 1 cm onder een lijn, lopende van vleugelbocht naar vleugelbocht. De onderborst, buik en onderlichaam zijn lichtgroen.

De mantel en de vleugeldekveren zijn een nuance donkerder dan de rest van het lichaam en de kleur geeft een licht gehamerde indruk. De grote vleugelpennen zijn in de buitenvlag groen en de binnenvaan is donkergrijs..

De staartpennen zijn geelachtig groen. De kleur gaat over in een zwarte dwars band. die zich nagenoeg aan het uiteinde van de pennen bevindt. Ze verschillen per veer in grootte, tussen de 8 en 14 mm, en vloeien vrij abrupt over.

De pootkleur is grijs, de nagels zijn iets donkerder grijs dan de poten.

De pop heeft niet de parelgrijze kopkleur. Hier is de kleur grijsachtig groen.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 1219/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

De *Agapornis canus* is geplaatst op de CITES appendix II en de Europese soortenlijst bijlage B

In de versie 1.2 van 2019 is de rubriek Aankoop en Verkoop aangepast aan de nieuwste CITES verordeningen.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Agapornis canus**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volièr- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen² van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Agapornis canus lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij papegaaiachtigen bekend zijn.

Veel voorkomende ziekten bij papegaaien en parkieten zijn::

Virale aandoeningen;

Bacteriële en mycotische aandoeningen;

Parasitaire aandoeningen;

Voedingsgerelateerde stoornissen;

Vederafwijkingen;

Intoxicaties;

Reproductiestoornissen;

Overige frequent voorkomende aandoeningen zoals:

jicht, kropstase, luchtzakscheuren, tumoren, doorgroeien van snavel

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volièr- en kooivogels zijn opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze onder auspiciën van de NBvV in 2016 is uitgegeven.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Agapornis canus.

De Agapornis canus kan zowel in een vlucht, een kooi als in een volièr worden gehouden. Bij het onderbrengen in een vlucht of kooi worden daarin als regel geen andere vogelsoorten toegelaten.

Een verantwoorde huisvesting voor een koppel Agaporniden, tijdelijk met jongen tijdens de broedperiode, is een vloeroppervlak van minimaal 80 x 40 cm. In een vlucht of volièr met een minimale vloeroppervlak van 70 cm. breed en 150 cm. lang kunnen maximaal 12 vogels gehouden worden onder voorwaarde dat er minimaal 18 afzonderlijke zitplaatsen zijn aangebracht.

De verhouding aantal vogels en afzonderlijke zitplaatsen moet minimaal een factor 1,5 bedragen.

De hoogte van het verblijf is belangrijk: voor een kooi moet dit tenminste 40 cm.; voor een vlucht minimaal 70 cm.; voor een volièr 200 cm. bedragen.

De meest natuurlijke vorm van broeden bij de Agaporniden is de koloniebroed.

Dit vraagt wel een ruime volièr, met een minimale hoeveelheid nestgelegenheden. Minimaal 1,5 maal het aantal koppels.

² Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Worden vogels binnen gehouden in een kooi of vlucht dat moeten voorzieningen worden getroffen voor een goede beluchting waardoor de kwaliteit van de lucht zo optimaal mogelijk is.

De luchtvochtigheid is bij voorkeur gelijk aan de buitenlucht en zal gemiddeld zo'n 60 – 70% bedragen.

Het aantal ichturen binnen heeft een goede uitwerking op de ontwikkeling van de vogels.

Zeker tijdens het broedseizoen zijn de vogels 12 tot 14 ichturen nodig.

Dit aantal uren moet voor het broedseizoen al worden opgebouwd om de vogels in een optimale broedconditie te krijgen.

Buiten het broedseizoen volstaan zeker bij het houden in een volière het natuurlijke dagritme aan ichturen.

Vogels die buiten worden gehouden in een volière moeten de beschikking hebben over een droog en het liefst vorstvrij nachthok.

Sommige fokkers zeggen dat de Agapornis winterhard is, het verdient toch aanbeveling zeker tijdens het najaar de vogels te laten broeden in een omgeving waarin de temperatuur tussen de 10 - 20° C. is.

Als vogels in een volière overgaan tot het broeden dan is het aan te bevelen er geen andere vogelsoorten bij toe te laten.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren zijn beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze wordt uitgegeven door de NBvV.

Voor de Agapornis canus is aanvullend onderstaand van toepassing:

Bij huisvesting in vluchten en of volières kunnen buiten het broedeizoen daarin ook andere parkietensoorten samen met de Agapornis Canus worden gehouden zoals grasparkieten en valkparkieten.

Het fokken met de Agapornis canus.

Agaporniden zijn in het tweede jaar broedrijp.

Agaporniden broeden het jaar rond onder voorwaarde dat de juiste omstandigheden worden voorzien door de houder zoals bijvoorbeeld de minimum hoeveelheid ichturen. Door middel van al dan niet ter beschikking stellen van een nestgelegenheid kan het aantal broedrondes worden gereguleerd.

Als in een kooi met deze vogels wordt gefokt, dan moet die kooi toch wel minimaal 80x40x40 cm. zijn.

De vogels broeden in een gesloten nestkast waarin ze met behulp van wilgentakken zelf nestmateriaal in slepen. Soms moet de fokker wel driemaal per week verse wilgentakken verzamelen.

Per jaar worden bij voorkeur maximaal twee broedrondes gehouden.

Veelal bestaat een volledig legsel uit 3 tot 5 eieren, soms ook wel meer.

De pop broedt zelf de eieren uit; de broedtijd duurt vanaf het derde ei 23 dagen.

De uitkomstpercentage bedraagt voor de Agapornis canus ongeveer 80 - 90%.

De ouders brengen zelf de jongen groot. Ze komen goed door de jeugdrui.

Na iedere broedronde worden gemiddeld 3 jongen volwassen.

In bijlage 1 van het Besluit houders van dieren (juni 2014) wordt een wettelijke periode van 54 dagen genoemd waarna de jongen van de ouders gescheiden mogen worden.

Inventarisatie fokverslagen.

Parkieten Sociëteit, 1970, blz. 53 e.v.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, okt. 1974, blz. 453 e.v.

Parkieten Sociëteit, 1998, no.5, blz. 229 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Door de NBvV zijn voor de soorten uit het geslacht Agapornis standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

Voor de Agaporniden worden door meerdere zaadleveranciers en fabrikanten een geschikt zaad mengsel in de handel gebracht.

De samenstelling van de toegepaste zaden bevordert de algehele conditie van de vogels.

Naast een goed zaadmengsel wordt ook eivoer gegeven.

Ook hiervoor kunnen de Agaporniden fokkers beschikken over fabrieksmatig samengesteld eivoer dat speciaal is afgestemd op de groep kleine parkieten.

De wat grove structuur zorgt voor een goede opname door de vogels.

Alleen het verstrekken van zaad en eivoer zonder toevoegde vitaminen zal leiden tot een tekort aan belangrijke voedingsstoffen.

In de aanloop naar het broedseizoen verdient het aanbeveling wat voedingssupplementen te verstrekken in de vorm van aanvullende vitamines.

Ook het regelmatig verstrekken van groente, honing, insectenpaté en vruchtenmix bevordert de algehele conditie.

Kalkblokken, sepia,grit en maagkiezel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoonbadwater. Dit wordt in volières en vluchten verstrekt in open schalen.

In kooien kan een deels gesloten badhuisje worden gebruikt.

Deze moet wat de afmetingen betreft wel zijn afgestemd op de grote van de vogels.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

De Agapornis canus die gaat deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De Agapornis canus kan gedurende 3 jaar als Eigen Kweek deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling.

De vogel wordt dan ondergebracht in een universeelkooi.

Identificatie en registratie.

Alle vogelsoorten die voorkomen op de Europese soortenlijst, bijlage B, moeten om gehouden te mogen voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring.

Ook het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De voorgeschreven ringdiameter is 4 mm.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat geplaatst is op de bijlage B van de Europese soortenlijst moet kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze vorm van registratie is voor de *Agapornis canus* niet verplicht. . (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid1, onderdeel c onder 2)

Aankoop en verkoop.

De aanschaf van koppel *Agapornis canus* als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, vogelmarkt of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Omdat de *Agapornis canus* geplaatst is op de Europese soortenlijst, bijlage B, moet de verkoper voor iedere verkochte vogel een overdrachtverklaring opstellen en een exemplaar daarvan beschikbaar stellen aan de koper.

Daarnaast verdient het aanbeveling ook een kopie van deze houderijrichtlijn aan de koper beschikbaar te stellen.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevordering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Wenselijk is ook om naast een controle op de sekse van de dieren, ook op ziektes te laten controleren door middel van een bloedafname.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de *Agapornis canus* is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Papegaaiachtige vogels en parkieten kunnen veel geluid produceren.

Als deze bedrijfsmatig worden gehouden wordt het vogelverblijf een inrichting genoemd. (bedrijfsmatig is b.v. een op winst gerichte bedrijfsmatige exploitatie)

Dan is de Wet milieubeheer van toepassing.

Indien papegaaiachtige vogels en parkieten hobbymatig worden gehouden is er geen sprake van een Wet milieu-inrichting, maar geldt de Algemene Politie Verordening APV.

De APV regelt het volgende:

(Geluid)hinder door dieren:

Diegene die de zorg heeft voor een dier, moet voorkomen dat dit voor de omwonende of overigen voor de omgeving (geluid)hinder veroorzaakt.

Advies: raadpleeg voor de bouw van een vogelverblijf voor papegaaiachtige vogels en parkieten altijd eerst de Gemeente van uw woonplaats.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of de *Agapornis canus* enige kans van overleving hebben. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Bovendien is het twijfelachtig of een *Agapornis* gedurende de winterperiode in zijn eigen levensonderhoud kan voorzien.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor overige Agaporniden samengesteld door de TC Tropische vogels en Parkieten, uitgegeven door de NBvV, uitgave 2017 – 2020, blz. 4 – 7.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren, 2013-2

Agaporniden, door Dirk van den Abeele, Serie Over Dieren

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 4, ISBN 8487334229

Adri van Kooten, Heinz Schnitker en Herman Kremer, *Papegaaien en Parkieten handboek en naslagwerk, 2013*, in 2 delen.

Welzo Media Productions serie Over Dieren, ISBN 978 9058216366

Joseph M. Forshaw, *Parrots of the World*, 2011, Princeton Field Guides
ISBN 978 1400836208

Thiely de Moor, *Papegaaien van A tot Z, alles wat u moet weten over het houden van papegaaien*,
Bloemendaal uitgevers, 2007, ISBN 978 9077462362.

Links.

BirdLife International 2012. *Agapornis canus*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.3. <www.iucnredlist.org>.

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Agapornis fischeri Fichers dwergpapegaai

2021, versie 1.2

NBvW code J4, 21.401.001

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Psittaciformes = parkietachtigen
Familie: Psittacidae = papegaaien
Geslacht: Agapornis

Soort: **Agapornis fischeri**

Soorten/ondersoorten:

Van de Agapornis fischeri zijn geen ondersoorten bekend.

Land van herkomst:

Het verspreidingsgebied van de Agapornis fischeri ligt in het zuiden van het Victoria meer, in de landen Rwanda, Tanzania en in het zuiden van Kenia

Oorspronkelijk biotoop:

Ze leven in kolonieverband op de grote steppegebieden met voornamelijk graslanden.

Beschrijving vogel:

De Agapornis fischeri is 15 cm lang.

De wildvorm is groen.

De snavel is rood.

Het voorhoofd is diep oranjerood, de kop zelf is bronsgroen, naar het achterhoofd en hals geleidelijk overgaand in olijfgel. Rond het oog bevindt zich een onbevederde oogring van washuid welke ongeveer 2 tot 3 mm. breed is.

De wangen zijn diep oranjerood met een bronsgroene overgangszone naar de hals toe.

De kin, voorhals en bovenborst zijn diep oranjerood, strak afgetekend.

De mantel en de vleugeldekveren zijn een nuance donkerder dan de rest van het lichaam en de kleur geeft een licht gehamerde indruk. De vleugelbocht is geel.

De flanken, de buik, de stuit en slagpennen zijn lichtgroen. De stuit is violetachtig blauw.

De staartpennen hebben een wat bleker lichtgroene kleur met een blauw uiteinde.

De secundaire staartpennen hebben in het midden een oranjegele vlekkening, gedeeltelijk omgeven door een zwarte zone.

De pootkleur is grijs.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 1219/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

De *Agapornis fisheri* is geplaatst op de CITES appendix II en de Europese soortenlijst bijlage B.

In de versie 1.2 van 2019 is de rubriek Aankoop en Verkoop aangepast aan de nieuwste CITES verordeningen.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Near Threatened ver 3.1, 2012 = gevoelig

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtname van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Agapornis fischeri**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen³ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en

³ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een *Agapornis fischeri* lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij papegaaiachtigen bekend zijn.

Veel voorkomende ziekten bij papegaaien en parkieten zijn::

Virale aandoeningen;

Bacteriële en mycotische aandoeningen;

Parasitaire aandoeningen;

Voedingsgerelateerde stoornissen;

Vederafwijkingen;

Intoxicaties;

Reproductiestoornissen;

Overige frequent voorkomende aandoeningen zoals:

jicht, kropstase, luchtzakscheuren, tumoren, doorgroeien van snavel

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels zijn opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze onder auspiciën van de NBvV in 2016 is uitgegeven.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de *Agapornis fischeri*.

De *Agapornis fischeri* kan zowel in een vlucht, een kooi als in een volière worden gehouden. Deze vogelverblijven moeten bij voorkeur uit metaal of aluminium opgebouwd zijn.

Bij het onderbrengen in een vlucht of kooi worden daarin als regel geen andere vogelsoorten toegelaten.

Een verantwoorde huisvesting voor een koppel *Agaporniden*, tijdelijk met jongen tijdens de broedperiode, is een vloeroppervlak van 80 x 40 cm. In een vlucht of volière met een minimale vloeroppervlak van 70 cm. breed en 150 cm. lang kunnen maximaal 12 vogels gehouden worden onder voorwaarde dat er minimaal 18 afzonderlijke zitplaatsen zijn aangebracht.

De verhouding aantal vogels en afzonderlijke zitplaatsen moet minimaal een factor 1,5 bedragen.

De hoogte van het verblijf is belangrijk: voor een kooi moet dit tenminste 40 cm.; voor een vlucht minimaal 70 cm.; voor een volière 200 cm. bedragen.

De meest natuurlijke vorm van broeden bij de *Agaporniden* is de koloniebroed.

Dit vraagt wel een ruime volière, met een minimale hoeveelheid nestgelegenheden. Minimaal is 1,5 maal het aantal koppels.

Worden vogels binnen gehouden in een kooi of vlucht dat moeten voorzieningen worden getroffen voor een goede beluchting waardoor de kwaliteit van de lucht zo optimaal mogelijk is. Een ionisator en afzuiginstallatie is hiervoor een aangewezen oplossing.

De luchtvochtigheid is bij voorkeur gelijk aan de buitenlucht en zal gemiddeld zo'n 60 – 70% bedragen.

Het aantal lichturen binnen heeft een goede uitwerking op de ontwikkeling van de vogels. Zeker tijdens het broedseizoen zijn de vogels 12 tot 15 lichturen nodig.

Dit aantal uren moet voor het broedseizoen al worden opgebouwd om de vogels in een optimale broedconditie te krijgen.

Buiten het broedseizoen volstaan zeker bij het houden in een volière het natuurlijke dagritme aan lichturen.

Vogels die buiten worden gehouden in een volière moeten de beschikking hebben over een droog en het liefst vorstvrij nachthok.

Sommige fokkers zeggen dat de Agapornis winterhard is, het verdient toch aanbeveling zeker tijdens het najaar de vogels te laten broeden in een omgeving waarin de temperatuur tussen de 10 - 20° C. is.

Als vogels in een volière overgaan tot het broeden dan is het aan te bevelen er geen andere vogelsoorten bij toe te laten.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren zijn beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Agapornis fisheri is aanvullend onderstaand van toepassing:

Bij huisvesting in vluchten en of volières kunnen buiten het broedeizoen daarin ook andere parkietensoorten samen met de Agapornis fisheri worden gehouden zoals grasparkieten en valkparkieten.

Het fokken met de Agapornis fisheri.

Agaporniden zijn in het tweede jaar broedrijp.

Agaporniden broeden het jaar rond onder voorwaarde dat de juiste omstandigheden worden voorzien door de houder zoals bijvoorbeeld de minimum hoeveelheid lichturen. Door middel van al dan niet ter beschikking stellen van een nestgelegenheid kan het aantal broedrondes worden gereguleerd.

Als in een kooi met deze vogels wordt gefokt, dan moet die kooi toch wel minimaal 80x40x40 cm. zijn.

De vogels broeden in een gesloten nestkast waarin ze met behulp van wilgentakken zelf nestmateriaal in slepen. Soms moet de fokker wel driemaal per week verse wilgentakken verzamelen.

De nestkast heeft de afmetingen van 40x20x20 cm. en heeft binnen in een halfhoog tussenschot.

In de bodem van het achterste gedeelte kan een komvormige uitholling aangebracht worden waardoor voorkomen wordt dat er eieren in de hoeken gaan liggen.

Per jaar worden bij voorkeur maximaal twee broedrondes gehouden.

Veelal bestaat een volledig legsel uit 3 tot 5 eieren, soms ook wel meer.

De pop broedt zelf de eieren uit; de broedtijd duurt vanaf het derde ei 23 dagen.

De uitkomstpercentage bedraagt voor de Agapornis fisheri ongeveer 80 - 90%.

De ouders brengen zelf de jongen groot. Ze komen goed door de jeugdruï.

Na iedere broedronde worden gemiddeld 3 jongen volwassen.

In bijlage 1 van het Besluit houders van dieren (juni 2014) wordt een wettelijke periode van 54 dagen genoemd waarna de jongen van de ouders gescheiden mogen worden.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, juli 1952, blz. 106

Parkieten Sociëteit 1988, no.5, blz. 184 e.v.

Europarrot, no.4, april 2013, blz. 27 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Daarnaast zijn er meerdere kleurmutaties bij de fokkers ontstaan en erfelijk vastgelegd. Door de NBvV zijn voor de soorten uit het geslacht Agapornis standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

Voor de Agaporniden worden door meerdere zaadleveranciers en fabrikanten een geschikt zaad mengsel in de handel gebracht.

De samenstelling van de toegepaste zaden bevordert de algehele conditie van de vogels.

Naast een goed zaadmengsel wordt ook eivoer gegeven.

Ook hiervoor kunnen de Agaporniden fokkers beschikken over fabrieksmatig samengesteld eivoer dat speciaal is afgestemd op de groep kleine parkieten.

De wat grove structuur zorgt voor een goede opname door de vogels.

Alleen het verstrekken van zaad en eivoer zonder toevoegde vitaminen zal leiden tot een tekort aan belangrijke voedingsstoffen.

In de aanloop naar het broedseizoen verdient het aanbeveling wat voedingssupplementen te verstrekken in de vorm van aanvullende vitamines.

Ook het regelmatig verstrekken van groente, honing, insectenpaté en vruchtenmix bevordert de algehele conditie.

Kalkblokken, sepia,grit en maagkiezel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoonbadwater. Dit wordt in volières en vluchten verstrekt in open schalen.

In kooien kan een deels gesloten badhuisje worden gebruikt.

Deze moet wat de afmetingen betreft wel zijn afgestemd op de grote van de vogels.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

De Agapornis fischeri die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De Agapornis fischeri kan gedurende 3 jaar als Eigen Kweek deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling.

De vogel wordt dan ondergebracht in een universeelkooi.

Identificatie en registratie.

Alle vogelsoorten die voorkomen op de Europese soortenlijst, bijlage B, moeten om gehouden te mogen voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring.

Ook het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volièrès worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De voorgeschreven ringdiameter is 4 – 4,5 mm. afhankelijk van de pootdikte.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat geplaatst is op de bijlage B van de Europese soortenlijst moet kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen. De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze vorm van registratie is voor de Agapornis fischeri niet verplicht. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid1, onderdeel c onder 2)

Aankoop en verkoop.

De aanschaf van koppel Agapornis fischeri als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, vogelmarkt of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Omdat de Agapornis fischeri geplaatst is op de Europese soortenlijst, bijlage B, moet de verkoper voor iedere verkochte vogel een overdrachtverklaring opstellen en een exemplaar daarvan beschikbaar stellen aan de koper.

Daarnaast verdient het aanbeveling ook een kopie van deze houderijrichtlijn aan de koper beschikbaar te stellen.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de beveding geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Wenselijk is ook om naast een controle op de sekse van de dieren, ook op ziektes te laten controleren door middel van een bloedafname.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Agapornis fischeri is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Papegaaiachtige vogels en parkieten kunnen veel geluid produceren.

Als deze bedrijfsmatig worden gehouden wordt het vogelverblijf een inrichting genoemd. (bedrijfsmatig is b.v. een op winst gerichte bedrijfsmatige exploitatie)

Dan is de Wet milieubeheer van toepassing.

Indien papegaaiachtige vogels en parkieten hobbymatig worden gehouden is er geen sprake van een Wet milieu-inrichting, maar geldt de Algemene Politie Verordening APV.

De APV regelt het volgende:

(Geluid)hinder door dieren:

Diegene die de zorg heeft voor een dier, moet voorkomen dat dit voor de omwonende of overigen voor de omgeving (geluid)hinder veroorzaakt.

Advies: raadpleeg voor de bouw van een vogelverblijf voor papegaaiachtige vogels en parkieten altijd eerst de Gemeente van uw woonplaats.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of de *Agapornis fischeri* enige kans van overleving hebben. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Bovendien is het twijfelachtig of een *Agapornis* gedurende de winterperiode in zijn eigen levensonderhoud kan voorzien.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door G.v.d.Beerst, Caroline v.d. Berg, Frans van Elst, Jurriaan Heistek, Gerrit Renes, D. Bröking, fokkers van de *Agapornis fischeri*.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Agaporniden samengesteld door de TC Tropische vogels en Parkieten, uitgegeven door de NBvV, uitgave 2019 - 2021.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren, 2013-2.

Agaporniden, door Dirk van den Abeele, Serie Over Dieren.

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 4, ISBN 8487334229

Adri van Kooten, Heinz Schnitke en Herman Kremer, *Papegaaien en Parkieten handboek en naslagwerk*, 2013, in 2 delen.

Welzo Media Productions, serie Over Dieren, ISBN 978 9058216366

Joseph M. Forshaw, *Parrots of the World*, 2011, Princeton Field Guides, ISBN 978 1400836208

Thiely de Moor, *Papegaaien van A tot Z, alles wat u moet weten over het houden van papegaaien*,

Bloemendaal uitgevers, 2007, ISBN 978 9077462362.

Links.

BirdLife International 2012. *Agapornis fischeri*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.2. <www.iucnredlist.org>

Specifieke houderijrichtlijn

Agapornis lilianae

Nyassa dwergpapegaai

2021, versie 1.2

NBvV code J2, 21.201.001

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Psittaciformes = parkietachtigen
Familie: Psittacidae = papegaaien
Geslacht: Agapornis

Soort: **Agapornis lilianae**

Soorten/ondersoorten:

Van de Agapornis lilianae zijn geen ondersoorten bekend.

Land van herkomst:

Malawi; Mozambique; Tanzania, United Republic of;
Zambia; Zimbabwe

Oorspronkelijk biotoop:

Ze leven in kolonieverband op de grote steppegebieden met voornamelijk graslanden en in de dalen van rivieren, begroeid met acacia bomen. Steeds in de nabijheid van water.

Beschrijving vogel:

De Agapornis lilianae heeft als Nederlandse synoniem: Nyassa dwergpapegaai.

De Agapornis lilianae is 13,5 cm lang.

De wildvorm is groen.

Er is geen verschil tussen de man en pop.

De snavel is rood, naar boven toe opgebleekt met aan de basis een witte snavelriem.

De onbevederde oogring is wit. Deze witte washuid kan wel 3 tot 4 mm breed zijn. De ogen zijn donkerbruin. De iris is iets lichter dan de pupil.

Het voorhoofd en de kruin zijn helder oranje-rood. Deze kleur gaat naar het achterhoofd over in olijfgeel en dan in een lichtgroene nek. Deze koptekening loopt vanaf de nek tot ongeveer 2 cm. onder de snavel. De rugdek mantel is iets donkerder groen dan de rest van het lichaam en geeft een gehamerde indruk. De stuit en bovenstaartdekveren zijn lichtgroen.

De kin is helder rood. De hals en bovenborst zijn helder rood. De scheiding tussen de borst en de buik loopt ongeveer 1 cm onder de lijn van vleugelbocht tot vleugelbocht in een diep gebogen lijn. De onderborst, buik, flanken en onderlichaam zijn lichtgroen. De onderstaartdekveren zijn ook lichtgroen.

De mantel en de vleugeldekveren zijn een nuance donkerder dan de rest van het lichaam en de kleur geeft een licht gehamerde indruk. De vleugelbocht is geelgroen. De grote vleugelpennen zijn in de buitenvlag groen en de binnenvaan is zwart.

De staartpennen hebben een lichtgroene kleur met een bleker uiteinde.
De secundaire staartpennen hebben in het midden een vlektekening, deze gaat over in een bloktekening ter grootte van enkele mm en vervolgens een rand aan het eind van de staartpennen ter breedte van enkele mm.

De pootkleur is grijs, de nagels zijn iets donkerder grijs dan de poten

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen)

onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;

b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:

onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;

c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten

onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);

d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie:

Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

De *Agapornis lilianae* is geplaatst op de CITES appendix II en de Europese soortenlijst bijlage B

In de versie 1.2 van 2019 is de rubriek Aankoop en Verkoop aangepast aan de nieuwste CITES richtsnoeren.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Near Threatened NT ver 3.1, 2012 = gevoelig

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de voliëre- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtname van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met voliëre- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de ***Agapornis lilianae***

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte voliëre- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volièr- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁴ van de vogels.

De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Agapornis lilianae lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij papegaaiachtigen bekend zijn.

Veel voorkomende ziekten bij papegaaien en parkieten zijn::

Virale aandoeningen;

Bacteriële en mycotische aandoeningen;

Parasitaire aandoeningen;

Voedingsgerelateerde stoornissen;

Vederafwijkingen;

Intoxicaties;

Reproductiestoornissen;

Overige frequent voorkomende aandoeningen zoals:

jicht, kropstase, luchtzakscheuren, tumoren, doorgroeien van snavel

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volièr- en kooivogels zijn opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze wordt uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Agapornis lilianae.

De Agapornis lilianae kan zowel in een vlucht, een kooi als in een volièr worden gehouden. Bij het onderbrengen in een vlucht of kooi worden daarin als regel geen andere vogelsoorten toegelaten.

Een verantwoorde huisvesting voor een koppel Agaporniden, tijdelijk met jongen tijdens de broedperiode, is een vloeroppervlak van minimaal 80 x 40 cm. In een vlucht of volièr met een minimale vloeroppervlak van 70 cm. breed en 150 cm. lang kunnen maximaal 1 vogels gehouden worden onder voorwaarde dat er minimaal 18 afzonderlijke zitplaatsen zijn aangebracht.

De verhouding aantal vogels en afzonderlijke zitplaatsen moet minimaal een factor 1,5 bedragen.

De hoogte van het verblijf is belangrijk: voor een kooi moet dit tenminste 40 cm.; voor een vlucht minimaal 70 cm.; voor een volièr 200 cm. bedragen.

De meest natuurlijke vorm van broeden bij de Agaporniden is de koloniebroed.

Dit vraagt wel een ruime volièr, met een minimale hoeveelheid nestgelegenheden. Minimaal 1,5 maal het aantal koppels.

⁴ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Worden vogels binnen gehouden in een kooi of vlucht dat moeten voorzieningen worden getroffen voor een goede beluchting waardoor de kwaliteit van de lucht zo optimaal mogelijk is.

De luchtvochtigheid is bij voorkeur gelijk aan de buitenlucht en zal gemiddeld zo'n 60 – 70% bedragen.

Het aantal ichturen binnen heeft een goede uitwerking op de ontwikkeling van de vogels.

Zeker tijdens het broedseizoen zijn de vogels 12 tot 14 ichturen nodig.

Dit aantal uren moet voor het broedseizoen al worden opgebouwd om de vogels in een optimale broedconditie te krijgen.

Buiten het broedseizoen volstaan zeker bij het houden in een volière het natuurlijke dagritme aan ichturen.

Vogels die buiten worden gehouden in een volière moeten de beschikking hebben over een droog en het liefst vorstvrij nachthok.

Sommige fokkers zeggen dat de Agapornis winterhard is, het verdient toch aanbeveling zeker tijdens het najaar de vogels te laten broeden in een omgeving waarin de temperatuur tussen de 10 - 20° C. is.

Als vogels in een volière overgaan tot het broeden dan is het aan te bevelen er geen andere vogelsoorten bij toe te laten.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren zijn beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze wordt uitgegeven door de NBvV.

Voor de Agapornis lilianae is aanvullend onderstaand van toepassing:

Bij huisvesting in vluchten en of volières kunnen buiten het broedseizoen daarin ook andere parkietensoorten samen met de Agapornis lilianae worden gehouden zoals grasparkieten en valkparkieten.

Het fokken met de Agapornis lilianae.

Agaporniden zijn in het tweede jaar broedrijp.

Agaporniden broeden het jaar rond onder voorwaarde dat de juiste omstandigheden worden voorzien door de houder zoals bijvoorbeeld de minimum hoeveelheid ichturen. Door middel van al dan niet ter beschikking stellen van een nestgelegenheid kan het aantal broedrondes worden gereguleerd.

Als in een kooi met deze vogels wordt gefokt, dan moet die kooi toch wel minimaal 80x40x40 cm. zijn.

De vogels broeden in een gesloten nestkast waarin ze met behulp van wilgentakken zelf nestmateriaal in slepen. Soms moet de fokker wel driemaal per week verse wilgentakken verzamelen.

Per jaar worden bij voorkeur maximaal twee broedrondes gehouden.

Veelal bestaat een volledig legsel uit 3 tot 5 eieren, soms ook wel meer.

De pop broedt zelf de eieren uit; de broedtijd duurt vanaf het derde ei 23 dagen.

De uitkomstpercentage bedraagt voor de Agapornis lilianae ongeveer 80 - 90%.

De ouders brengen zelf de jongen groot. Ze komen goed door de jeugdruil.

Na iedere broedronde worden gemiddeld 3 jongen volwassen.

In bijlage 1 van het Besluit houders van dieren (juni 2014) wordt een wettelijke periode van 55 dagen genoemd waarna de jongen van de ouders gescheiden mogen worden.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, nov. 1982, blz. 488 e.v.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, juni 1998, blz. 266 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Daarnaast zijn er meerdere kleurmutaties bij de fokkers ontstaan en erfelijk vastgelegd. Door de NBvV zijn voor de soorten uit het geslacht *Agapornis* standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

Voor de *Agaporniden* worden door meerdere zaadleveranciers en fabrikanten een geschikt zaad mengsel in de handel gebracht.

De samenstelling van de toegepaste zaden bevordert de algehele conditie van de vogels.

Naast een goed zaadmengsel wordt ook eivoer gegeven.

Ook hiervoor kunnen de *Agaporniden* fokkers beschikken over fabrieksmatig samengesteld eivoer dat speciaal is afgestemd op de groep kleine parkieten.

De wat grove structuur zorgt voor een goede opname door de vogels.

Alleen het verstrekken van zaad en eivoer zonder toevoegde vitaminen zal leiden tot een tekort aan belangrijke voedingsstoffen.

In de aanloop naar het broedseizoen verdient het aanbeveling wat voedingssupplementen te verstrekken in de vorm van aanvullende vitamines.

Ook het regelmatig verstrekken van groente, honing, insectenpaté en vruchtenmix bevordert de algehele conditie.

Kalkblokken, sepia, grit en maagkiezel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoonbadwater. Dit wordt in volières en vluchten verstrekt in open schalen.

In kooien kan een deels gesloten badhuisje worden gebruikt.

Deze moet wat de afmetingen betreft wel zijn afgestemd op de grote van de vogels.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

De *Agapornis lilianae* die gaat deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De *Agapornis lilianae* kan gedurende 3 jaar als Eigen Kweek deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling.

De vogel wordt dan ondergebracht in een universeelkooi.

Identificatie en registratie.

Alle vogelsoorten die voorkomen op de Europese soortenlijst, bijlage B, moeten om gehouden te mogen voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring.

Ook het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De voorgeschreven ringdiameter is 4 mm.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat geplaatst is op de bijlage B van de Europese soortenlijst moet kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze vorm van registratie is voor de *Agapornis lilianae* niet verplicht. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1, onderdeel c onder 2)

Aankoop en verkoop.

De aanschaf van koppel *Agapornis lilianae* als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, vogelmarkt of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Omdat de *Agapornis lilianae* geplaatst is op de Europese soortenlijst, bijlage B, moet de verkoper voor iedere verkochte vogel een overdrachtverklaring opstellen en een exemplaar daarvan beschikbaar stellen aan de koper.

Daarnaast verdient het aanbeveling ook een kopie van deze houderijrichtlijn aan de koper beschikbaar te stellen.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden.

Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevoding geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Wenselijk is om naast een controle op de sekse van de dieren, ook op ziektes te laten controleren door middel van een bloedafname.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de *Agapornis lilianae* is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Papegaaiachtige vogels en parkieten kunnen veel geluid produceren.

Als deze bedrijfsmatig worden gehouden wordt het vogelverblijf een inrichting genoemd. (bedrijfsmatig is b.v. een op winst gerichte bedrijfsmatige exploitatie)

Dan is de Wet milieubeheer van toepassing.

Indien papegaaiachtige vogels en parkieten hobbymatig worden gehouden is er geen sprake van een Wet milieu-inrichting, maar geldt de Algemene Politie Verordening APV.

De APV regelt het volgende:

(Geluid)hinder door dieren:

Diegene die de zorg heeft voor een dier, moet voorkomen dat dit voor de omwonende of overigen voor de omgeving (geluid)hinder veroorzaakt.

Advies: raadpleeg voor de bouw van een vogelverblijf voor papegaaiachtige vogels en parkieten altijd eerst de Gemeente van uw woonplaats.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of de *Agapornis lilianae* enige kans van overleving hebben. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Bovendien is het twijfelachtig of een *Agapornis* gedurende de winterperiode in zijn eigen levensonderhoud kan voorzien.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, –ethiek en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Agaporniden samengesteld door de TC Tropische vogels en Parkieten, uitgegeven door de NBvV, uitgave 2019 - 2020.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren, 2013-2.

Adri van Kooten, Heinz Schnitker en Herman Kremer, *Papegaaien en Parkieten handboek en naslagwerk*, 2013, in 2 delen.

Welzo Media productions, serie Over Dieren, ISBN 978 9058216366

Agaporniden, door Dirk van den Abeele, Serie Over Dieren

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 4, ISBN 8487334229

Joseph M. Forshaw, *Parrots of the World*, 2011, Princeton Field Guides, ISBN 978 1400836208

Thiely de Moor, *Papegaaien van A tot Z, alles wat u moet weten over het houden van papegaaien*,

Bloemendaal uitgevers, 2007, ISBN 978 9077462362.

Links.

BirdLife International 2012. *Agapornis lilianae*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.3. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.linxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Agapornis nigrigenis Zwartwangagapornis

2021, versie 1.2

NBvV code J3, 21.301.001

Taxonomische indeling.

Klasse: Aves = vogels
Orde: Psittaciformes = parkietachtigen
Familie: Psittacidae = papegaaien
Geslacht: Agapornis

Soort: **Agapornis nigrigenis**

Soorten/ondersoorten:

Van de Agapornis nigrigenis zijn geen ondersoorten bekend.

Land van herkomst:

Het verspreidingsgebied van de Agapornis nigrigenis ligt in het zuiden van het Victoria meer, in de landen Rwanda, Tanzania en in het zuiden van Kenia

Oorspronkelijk biotoop:

Ze leven in kolonieverband op de grote steppegebieden met voornamelijk graslanden.

Beschrijving vogel:

De Agapornis nigrigenis is 13,5 cm lang.

De wildvorm is groen.

De snavel is rood, naar boven toe opgebleekt met aan de basis een witte snavelriem.

Het voorhoofd is roestbruin met aan de snavelbasis een smal zwart voorhoofdsbandje die doorloopt tot ongeveer 1 cm. onder de snavel. De kop zelf is donker roestbruin, naar het achterhoofd en hals geleidelijk overgaand in bronsgroen. Rond het oog bevindt zich een onbevederde oogring van washuid welke ongeveer 2 tot 3 mm. breed is.

De wangen zijn zwart met een zwartbruine overgangszone naar de hals toe.

De bef tekening is bleek oranje, bevindt zich in de bovenborst en is vrij strak afgetekend, in de vorm van een omgekeerde driehoek met afgeronde hoeken.

De mantel en de vleugel dekveren zijn een nuance donkerder dan de rest van het lichaam en de kleur geeft een licht gehamerde indruk. De vleugelbocht is geelgroen.

De flanken, de buik, de stuit en slagpennen zijn lichtgroen. De stuit is violetachtig blauw.

De staartpennen hebben een wat lichtgroene kleur met een bleker uiteinde.

De secundaire staartpennen hebben in het midden een oranjegele vlektekening, gedeeltelijk omgeven door een zwarte zone.

De pootkleur is grijs, de nagels zijn iets donkerder grijs dan de poten

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen)

onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;

b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:

onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;

c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);

d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

De *Agapornis nigrigenis* is geplaatst op de CITES appendix II en de Europese soortenlijst bijlage B.

In de versie 1.2 van 2019 is de rubriek Aankoop en Verkoop aangepast aan de nieuwste CITES verordeningen.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Vulnerable ver 3.1, 2012 = kwetsbaar omdat vooral de wildvorm in zijn oorspronkelijke biotoop ernstig bedreigd wordt in het voortbestaan.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de voliëre- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtname van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met voliëre- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de *Agapornis nigrigenis* is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte voliëre- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volièr- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁵ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart.

Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een *Agapornis nigrigenis* lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij papegaaiachtigen bekend zijn.

Veel voorkomende ziekten bij papegaaien en parkieten zijn::

Virale aandoeningen;

Bacteriële en mycotische aandoeningen;

Parasitaire aandoeningen;

Voedingsgerelateerde stoornissen;

Vederafwijkingen;

Intoxicaties;

Reproductiestoornissen;

Overige frequent voorkomende aandoeningen zoals:

jicht, kropstase, luchtzakscheuren, tumoren, doorgroeien van snavel

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volièr- en kooivogels zijn opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze wordt uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de *Agapornis nigrigenis*.

De *Agapornis nigrigenis* kan zowel in een vlucht, een kooi als in een volièr worden gehouden.

Bij het onderbrengen in een vlucht of kooi worden daarin als regel geen andere vogelsoorten toegelaten.

Een verantwoorde huisvesting voor een koppel agaporniden, tijdelijk met jongen tijdens de broedperiode, is een vloeroppervlak van minimaal 80 x 40 cm. In een vlucht of volièr met een minimale vloeroppervlak van 70 cm. breed en 150 cm. lang kunnen maximaal 12 vogels gehouden worden onder voorwaarde dat er minimaal 18 afzonderlijke zitplaatsen zijn aangebracht.

De verhouding aantal vogels en afzonderlijke zitplaatsen moet minimaal een factor 1,5 bedragen.

De hoogte van het verblijf is belangrijk: voor een kooi moet dit tenminste 40 cm.; voor een vlucht minimaal 70 cm.; voor een volièr 200 cm. bedragen.

De meest natuurlijke vorm van broeden bij de agaporniden is de koloniebroed.

Dit vraagt wel een ruime volièr, met een minimale hoeveelheid nestgelegenheden. Minimaal 1,5 maal het aantal koppels.

⁵ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Worden vogels binnen gehouden in een kooi of vlucht dat moeten voorzieningen worden getroffen voor een goede beluchting waardoor de kwaliteit van de lucht zo optimaal mogelijk is.

De luchtvochtigheid is bij voorkeur gelijk aan de buitenlucht en zal gemiddeld zo'n 60 – 70% bedragen.

Het aantal ichturen binnen heeft een goede uitwerking op de ontwikkeling van de vogels.

Zeker tijdens het broedseizoen zijn de vogels 12 tot 14 ichturen nodig.

Dit aantal uren moet voor het broedseizoen al worden opgebouwd om de vogels in een optimale broedconditie te krijgen.

Buiten het broedseizoen volstaan zeker bij het houden in een volière het natuurlijke dagritme aan ichturen.

Vogels die buiten worden gehouden in een volière moeten de beschikking hebben over een droog en het liefst vorstvrij nachthok.

Sommige fokkers zeggen dat de Agapornis winterhard is, het verdient toch aanbeveling zeker tijdens het najaar de vogels te laten broeden in een omgeving waarin de temperatuur tussen de 10 - 20° C. is.

Als vogels in een volière overgaan tot het broeden dan is het aan te bevelen er geen andere vogelsoorten bij toe te laten.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren zijn beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze wordt uitgegeven door de NBvV.

Voor de Agapornis nigrigenis is aanvullend onderstaand van toepassing:

Bij huisvesting in vluchten en of volières kunnen buiten het broedseizoen daarin ook andere parkietensoorten samen met de Agapornis nigrigenis worden gehouden zoals grasparkieten en valkparkieten.

Het fokken met de Agapornis nigrigenis.

Agaporniden zijn in het tweede jaar broedrijp.

Agaporniden broeden het jaar rond onder voorwaarde dat de juiste omstandigheden worden voorzien door de houder zoals bijvoorbeeld de minimum hoeveelheid ichturen. Door middel van al dan niet ter beschikking stellen van een nestgelegenheid kan het aantal broedrondes worden gereguleerd.

Als in een kooi met deze vogels wordt gefokt, dan moet die kooi toch wel minimaal 80x40x40 cm. zijn.

De vogels broeden in een gesloten nestkast waarin ze met behulp van wilgentakken zelf nestmateriaal in slepen. Soms moet de fokker wel driemaal per week verse wilgentakken verzamelen.

Per jaar worden bij voorkeur maximaal twee broedrondes gehouden.

Veelal bestaat een volledig legsel uit 3 tot 5 eieren, soms ook wel meer.

De pop broedt zelf de eieren uit; de broedtijd duurt vanaf het derde ei 23 dagen.

De uitkomstpercentage bedraagt voor de Agapornis nigrigenis ongeveer 80 - 90%.

De ouders brengen zelf de jongen groot. Ze komen goed door de jeugdruï.

Na iedere broedronde worden gemiddeld 3 jongen volwassen.

In bijlage 1 van het Besluit houders van dieren (juni 2014) wordt een wettelijke periode van 54 dagen genoemd waarna de jongen van de ouders gescheiden mogen worden.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, dec. 1982, blz. 532 e.v.
Tijdschrift Parkieten Sociëteit, 2002, no.10, blz. 415 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Daarnaast zijn er meerdere kleurmutaties bij de fokkers ontstaan en erfelijk vastgelegd.

Door de NBvV zijn voor de soorten uit het geslacht Agapornis standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

Voor de Agaporniden worden door meerdere zaadleveranciers en fabrikanten een geschikt zaad mengsel in de handel gebracht.

De samenstelling van de toegepaste zaden bevordert de algehele conditie van de vogels.

Naast een goed zaadmengsel wordt ook eivoer gegeven.

Ook hiervoor kunnen de Agaporniden fokkers beschikken over fabrieksmatig samengesteld eivoer dat speciaal is afgestemd op de groep kleine parkieten.

De wat grove structuur zorgt voor een goede opname door de vogels.

Alleen het verstrekken van zaad en eivoer zonder toevoegde vitaminen zal leiden tot een tekort aan belangrijke voedingsstoffen.

In de aanloop naar het broedseizoen verdient het aanbeveling wat voedingssupplementen te verstrekken in de vorm van aanvullende vitamines.

Ook het regelmatig verstrekken van groente, honing, insectenpaté en vruchtenmix bevordert de algehele conditie.

Kalkblokken, sepia,grit en maagkiezel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoonbadwater. Dit wordt in volières en vluchten verstrekt in open schalen.

In kooien kan een deels gesloten badhuisje worden gebruikt.

Deze moet wat de afmetingen betreft wel zijn afgestemd op de grote van de vogels.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

De Agapornis nigrigenis die gaat deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De Agapornis nigrigenis kan gedurende 2 jaar als Eigen Kweek deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling.

De vogel wordt dan ondergebracht in een universeelkooi.

Identificatie en registratie

Alle vogelsoorten die voorkomen op de Europese soortenlijst, bijlage B, moeten om gehouden te mogen voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring.

Ook het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De voorgeschreven ringdiameter is 4 mm.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat geplaatst is op de bijlage B van de Europese soortenlijst moet kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze vorm van registratie is voor de *Agapornis nigrigenis* niet verplicht. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid1, onderdeel c onder 2)

Aankoop en verkoop

De aanschaf van koppel *Agapornis nigrigenis* als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, vogelmarkt of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Omdat de *Agapornis nigrigenis* geplaatst is op de Europese soortenlijst, bijlage B, moet de verkoper voor iedere verkochte vogel een overdrachtverklaring opstellen en een exemplaar daarvan beschikbaar stellen aan de koper.

Daarnaast verdient het aanbeveling ook een kopie van deze houderijrichtlijn aan de koper beschikbaar te stellen.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Wenselijk is om naast een controle op de sekse van de dieren, ook op ziektes te laten controleren door middel van een bloedafname.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE

Bij de *Agapornis nigrigenis* is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Papegaaiachtige vogels en parkieten kunnen veel geluid produceren.

Als deze bedrijfsmatig worden gehouden wordt het vogelverblijf een inrichting genoemd. (bedrijfsmatig is b.v. een op winst gerichte bedrijfsmatige exploitatie)

Dan is de Wet milieubeheer van toepassing.

Indien papegaaiachtige vogels en parkieten hobbymatig worden gehouden is er geen sprake van een Wet milieu-inrichting, maar geldt de Algemene Politie Verordening APV.

De APV regelt het volgende:

(Geluid)hinder door dieren:

Diegene die de zorg heeft voor een dier, moet voorkomen dat dit voor de omwonende of overigen voor de omgeving (geluid)hinder veroorzaakt.

Advies: raadpleeg voor de bouw van een vogelverblijf voor papegaaiachtige vogels en parkieten altijd eerst de Gemeente van uw woonplaats.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of de *Agapornis nigrigenis* enige kans van overleving hebben. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Bovendien is het twijfelachtig of een *agapornis* gedurende de winterperiode in zijn eigen levensonderhoud kan voorzien.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volièere of

vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door Siebe de Haan, fokker van deze vogelsoort.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van voliëre- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met voliëre- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Agaporniden samengesteld door de TC Tropische vogels en Parkieten, uitgegeven door de NBvV, uitgave 2019-2020

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren, 2013-2

Adri van Kooten, Heinz Schnitker en Herman Kremer, *Papegaaien en Parkieten handboek en naslagwerk, 2013*, in 2 delen.

Agaporniden, door Dirk van den Abeele, Serie Over Dieren

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 4, ISBN 8487334229

Joseph M. Forshaw, *Parrots of the World*, 2011, Princeton Field Guides, ISBN 978 1400836208

Thiely de Moor, *Papegaaien van A tot Z, alles wat u moet weten over het houden van papegaaien*,

Bloemendaal uitgevers, 2007, ISBN 978 9077462362.

Links.

BirdLife International 2012. *Agapornis nigrigenis*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.3. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.linxeds.com

www.vogelindex.nl

**Specifieke houderijrichtlijn
Agapornus personatus
Zwartmaskerdwergpapegaai**

2021, versie 1.2
NBvV code J5, 21.501.001

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Psittaciformes = parkietachtigen
Familie: Psittacidae = papegaaien
Geslacht: Agapornis

Soort: **Agapornis personatus**

Soorten/ondersoorten:

Van de Agapornis personatus zijn geen ondersoorten bekend.

Land van herkomst:

Het verspreidingsgebied van de Agapornis personatus ligt in Tanzania

Oorspronkelijk biotoop:

Ze leven in kolonieverband op de grote steppegebieden met voornamelijk graslanden.

Beschrijving vogel:

De Agapornis personatus heeft als Nederlandse synoniem: Zwartmasker dwergpapegaai.

De Agapornis personatus is 15 cm lang.

De wildvorm is groen.

Er is geen verschil tussen de man en pop.

De snavel is rood, naar boven toe opgebleekt met aan de basis een witte snavelriem.

De onbevederde oogring is wit. Deze witte washuid kan wel 3 tot 4 mm breed zijn. De ogen zijn donkerbruin.

Het voorhoofd, de kruin en het achterhoofd zijn zwart. Deze koptekening loopt vanaf de nek tot ongeveer 1 cm. onder de snavel. De nek is geel. De rugdek mantel is iets donkerder groen dan de rest van het lichaam. De stuit en bovenstaart dekveren zijn groen met een mauve waas.

De kin is zwart. De hals en bovenborst zijn geel. De scheiding tussen de borst en de buik bevindt zich ongeveer 2 cm. horizontaal boven de pootinplant De onderborst, buik, flanken en onderlichaam zijn lichtgroen. De onderstaart dekveren zijn ook lichtgroen.

De mantel en de vleugel dekveren zijn een nuance donkerder dan de rest van het lichaam en de kleur geeft een licht gehamerde indruk. De vleugelbocht is geel. De grote vleugelpennen zijn in de buitenvlag groen en de binnenvaan is zwart.

De staartpennen hebben een groene kleur met een bleker uiteinde.

De secundaire staartpennen hebben in het midden een oranjegele vlekkening, gedeeltelijk omgeven door een zwarte zone.

De pootkleur is grijs, de nagels zijn iets donkerder grijs dan de poten

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen)
onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten
onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr.2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

De *Agapornis personatus* is geplaatst op de CITES appendix II en de Europese soortenlijst bijlage B.

In de versie 1.2 van 2019 is de rubriek Aankoop en Verkoop aangepast aan de nieuwste CITES verordeningen.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

door

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de voliëre- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met voliëre- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Agapornis personatus**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte voliëre- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volièr- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁶ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart.

Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Agapornis personatus lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij papegaaiachtigen bekend zijn.

Veel voorkomende ziekten bij papegaaien en parkieten zijn::

Virale aandoeningen;

Bacteriële en mycotische aandoeningen;

Parasitaire aandoeningen;

Voedingsgerelateerde stoornissen;

Vederafwijkingen;

Intoxicaties;

Reproductiestoornissen;

Overige frequent voorkomende aandoeningen zoals:

jicht, kropstase, luchtzakscheuren, tumoren, doorgroeien van snavel

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volièr- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Agapornis personatus

De Agapornis personatus kan zowel in een vlucht, een kooi als in een volièr worden gehouden.

Bij het onderbrengen in een vlucht of kooi worden daarin als regel geen andere vogelsoorten toegelaten.

Een verantwoorde huisvesting voor een koppel agaporniden, tijdelijk met jongen tijdens de broedperiode, is een vloeroppervlak van 80 x 40 cm. In een vlucht of volièr met een minimale vloeroppervlak van 70 cm. breed en 150 cm. lang kunnen maximaal 12 vogels gehouden worden onder voorwaarde dat er minimaal 18 afzonderlijke zitplaatsen zijn aangebracht.

De verhouding aantal vogels en afzonderlijke zitplaatsen moet minimaal een factor 1,5 bedragen.

De hoogte van het verblijf is belangrijk: voor een kooi moet dit tenminste 40 cm.; voor een vlucht minimaal 70 cm.; voor een volièr 200 cm. bedragen.

De meest natuurlijke vorm van broeden bij de agaporniden is de koloniebroed.

Dit vraagt wel een ruime volièr, met een minimale hoeveelheid nestgelegenheden. Minimaal 1,5 maal het aantal koppels.

⁶ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Worden vogels binnen gehouden in een kooi of vlucht dat moeten voorzieningen worden getroffen voor een goede beluchting waardoor de kwaliteit van de lucht zo optimaal mogelijk is.

De luchtvochtigheid is bij voorkeur gelijk aan de buitenlucht en zal gemiddeld zo'n 60 – 70% bedragen.

Het aantal ichturen binnen heeft een goede uitwerking op de ontwikkeling van de vogels. Zeker tijdens het broedseizoen zijn de vogels 12 tot 14 ichturen nodig.

Dit aantal uren moet voor het broedseizoen al worden opgebouwd om de vogels in een optimale broedconditie te krijgen.

Buiten het broedseizoen volstaan zeker bij het houden in een volière het natuurlijke dagritme aan ichturen.

Vogels die buiten worden gehouden in een volière moeten de beschikking hebben over een droog en het liefst vorstvrij nachthok.

Sommige fokkers zeggen dat de Agapornis winterhard is, het verdient toch aanbeveling zeker tijdens het najaar de vogels te laten broeden in een omgeving waarin de temperatuur tussen de 10 - 20° C. is.

Als vogels in een volière overgaan tot het broeden dan is het aan te bevelen er geen andere vogelsoorten bij toe te laten.

Sociaal en soortspecifiek gedrag

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Agapornis personatus is aanvullend onderstaand van toepassing:

Bij huisvesting in vluchten en of volières kunnen buiten het broedeizoen daarin ook andere parkietensoorten samen met de Agapornis personatus worden gehouden zoals grasparkieten en valkparkieten.

Het fokken met de Agapornis personatus.

Agaporniden zijn in het tweede jaar broedrijp.

Agaporniden broeden het jaar rond onder voorwaarde dat de juiste omstandigheden worden voorzien door de houder zoals bijvoorbeeld de minimum hoeveelheid ichturen. Door middel van al dan niet ter beschikking stellen van een nestgelegenheid kan het aantal broedrondes worden gereguleerd.

Als in een kooi met deze vogels wordt gefokt, dan moet die kooi toch wel minimaal 80x40x40 cm. zijn.

De vogels broeden in een gesloten nestkast waarin ze met behulp van wilgentakken zelf nestmateriaal in slepen. Soms moet de fokker wel driemaal per week verse wilgentakken verzamelen.

Per jaar worden bij voorkeur maximaal twee broedrondes gehouden.

Veelal bestaat een volledig legsel uit 3 tot 5 eieren, soms ook wel meer.

De pop broedt zelf de eieren uit; de broedtijd duurt vanaf het derde ei 23 dagen.

De uitkomstpercentage bedraagt voor de Agapornis personatus ongeveer 80 - 90%.

De ouders brengen zelf de jongen groot. Ze komen goed door de jeugdruï.

Na iedere broedronde worden gemiddeld 3 jongen volwassen.

In bijlage 1 van het Besluit houders van dieren (juni 2014) wordt een wettelijke periode van 55 dagen genoemd waarna de jongen van de ouders gescheiden mogen worden.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, mei 1956, blz. 114 e.v.

Parkieten Sociëteit 1992, no. 10, blz. 415 e.v.

Parkieten Sociëteit, 2002, no.4, blz. 415 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Daarnaast zijn er meerdere kleurmutaties bij de fokkers ontstaan en erfelijk vastgelegd. Door de NBvV zijn voor de soorten uit het geslacht Agapornis standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

Voor de Agaporniden worden door meerdere zaadleveranciers en fabrikanten een geschikt zaad mengsel in de handel gebracht.

De samenstelling van de toegepaste zaden bevordert de algehele conditie van de vogels.

Naast een goed zaadmengsel wordt ook eivoer gegeven.

Ook hiervoor kunnen de Agaporniden fokkers beschikken over fabrieksmatig samengesteld eivoer dat speciaal is afgestemd op de groep kleine parkieten.

De wat grove structuur zorgt voor een goede opname door de vogels.

Alleen het verstrekken van zaad en eivoer zonder toevoegde vitaminen zal leiden tot een tekort aan belangrijke voedingsstoffen.

In de aanloop naar het broedseizoen verdient het aanbeveling wat voedingssupplementen te verstrekken in de vorm van aanvullende vitaminen.

Ook het regelmatig verstrekken van groente, honing, insectenpaté en vruchtenmix bevordert de algehele conditie.

Kalkblokken, sepia, grit en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoonbadwater. Dit wordt in volières en vluchten verstrekt in open schalen.

In kooien kan een deels gesloten badhuisje worden gebruikt.

Deze moet wat de afmetingen betreft wel zijn afgestemd op de grootte van de vogels.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

De Agapornis personatus die gaat deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De Agapornis personatus kan gedurende 3 jaar als Eigen Kweek deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling.

De vogel wordt dan ondergebracht in een universeelkooi.

Identificatie en registratie.

Alle vogelsoorten die voorkomen op de Europese soortenlijst, bijlage B, moeten omgehouden te mogen voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring.

Ook het beleid van de NBvV is erop gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten

pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De voorgeschreven ringdiameter is 4,5 mm.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat geplaatst is op de bijlage B van de Europese soortenlijst moet kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze vorm van registratie is voor de *Agapornis personatus* niet verplicht. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid1, onderdeel c onder 2)

Aankoop en verkoop.

De aanschaf van koppel *Agapornis personatus* als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, vogelmarkt of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Omdat de *Agapornis personatus* geplaatst is op de Europese soortenlijst, bijlage B, moet de verkoper voor iedere verkochte vogel een overdrachtverklaring opstellen en een exemplaar daarvan beschikbaar stellen aan de koper.

Daarnaast verdient het aanbeveling ook een kopie van deze houderijrichtlijn aan de koper beschikbaar te stellen.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevordering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Wenselijk is om naast een controle op de sekse van de dieren, ook op ziektes te laten controleren door middel van een bloedafname.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de *Agapornis personatus* is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Papegaaiachtige vogels en parkieten kunnen veel geluid produceren.

Als deze bedrijfsmatig worden gehouden wordt het vogelverblijf een inrichting genoemd. (bedrijfsmatig is b.v. een op winst gerichte bedrijfsmatige exploitatie)

Dan is de Wet milieubeheer van toepassing.

Indien papegaaiachtige vogels en parkieten hobbymatig worden gehouden is er geen sprake van een Wet milieu-inrichting, maar geldt de Algemene Politie Verordening APV.

De APV regelt het volgende:

(Geluid)hinder door dieren:

Diegene die de zorg heeft voor een dier, moet voorkomen dat dit voor de omwonende of overigen voor de omgeving (geluid)hinder veroorzaakt.

Advies: raadpleeg voor de bouw van een vogelverblijf voor papegaaiachtige vogels en parkieten altijd eerst de Gemeente van uw woonplaats.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of de *Agapornis personatus* enige kans van overleving hebben. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Bovendien is het twijfelachtig of een *Agapornis* gedurende de winterperiode in zijn eigen levensonderhoud kan voorzien.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, –ethiek en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Agaporniden samengesteld door de Keurmeestersvereniging Tropische vogels en Parkieten, uitgegeven door de NBvV, uitgave 2019 – 2020.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren, 2013-2

Adri van Kooten, Heinz Schnitke en Herman Kremer, *Papegaaien en Parkieten handboek 2013*, in 2 delen.

Agaporniden, door Dirk van den Abeele, Serie Over Dieren

Josep de Hoy, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 4, ISBN 8487334229

Joseph M. Forschaw, *Parrots of the World*, ISBN 978 1408130346

Thiely de Moor, *Papegaaien van A tot Z, alles wat u moet weten over het houden van papegaaien*, Bloemendaal uitgevers, 2007, ISBN 978 9077462362.

Links.

BirdLife International 2012. *Agapornis personatus*. The IUCN Red List of Threatened Species.

Version 2014.3. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

**Specifieke houderijrichtlijn
Agapornis roseicollis
Perzikkop dwergpapegaai**

2021, versie 1.2

NBvV code J1, 21.101.001

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Psittaciformes = papegaaiaachtigen
Familie: Psittacidae = papegaaien
Geslacht: Agapornis

Soort: **Agapornis roseicollis roseicollis**
Perzikkop dwergpapegaai

Soort en ondersoort

De Agapornis roseicollis kent 1 ondersoort,
de Agapornis r. catumbella, die wat kleiner is.

Land van herkomst:

De Agapornis roseicollis heeft als land van herkomst
Zuid Afrika en dan vooral West Angola en de
Nambid woestijn in Namibia.

Oorspronkelijk biotoop:

Ze komen in hun oorspronkelijke biotoop vooral voor in droge
rotsachtige gebieden met vooral loofbomen.
Veelal vliegen de vogels rond in groepjes van 10 – 15 exemplaren.

Beschrijving vogel:

De Agapornis roseicollis is 17 cm lang, gemeten tussen de punt van de snavel en het
uiteinde van de staart.

Het is een klein papegaaitje die goed te herkennen zijn aan een kleine stompe staart.

De wildkleur is groen. Het voorhoofd is dieprood tot de scheiding midden op de kop.

Het achterhoofd is naar de nek toe lichtgroen. De wangen zijn dieprood met een pastelgrijze
tot paarsachtige overgang naar de nek.

De kin, voorhals en bovenborst is dieprood.

De snavel is hoornkleurig.

De rug en vleugel dekveren zijn een nuance donkerder dan de rest van het lichaam.

De duimveren op de vleugelbogen zijn geel.

Het onderlichaam en de flanken zijn lichtgroen.

De stuit en bovenstaart dekveren zijn diep hemelsblauw.

De staartpenen hebben in het midden een zwart – roodzwarte dwars tekening, aan het
uiteinde zit een smal blauw dwars bandje.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

Hoewel de *Agapornis roseicollis* behoort tot de orde Psittaciformes en dan tot de familie Psittacidae, en als zodanig gerekend zou worden tot een soort dat vermeld zou staan op bijlage B van de Europese Soortenlijst, staat op blz. L 339/33 van de EU verordening nr. 1158/2012 dat de *Agapornis roseicollis* niet op de bijlagen bij die verordening voorkomt en derhalve geen beschermde uitheemse vogel is.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van het houderijvoorschrift voor de ***Agapornis roseicollis***

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁷ van de vogels. De manier waarop met deze

⁷ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart.

Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een *Agapornis roseicollis* lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij papegaaiachtigen bekend zijn.

Veel voorkomende ziekten bij papegaaien en parkieten zijn::

Virale aandoeningen;

Bacteriële en mycotische aandoeningen;

Parasitaire aandoeningen;

Voedingsgerelateerde stoornissen;

Vederafwijkingen;

Intoxicaties;

Reproductiestoornissen;

Overige frequent voorkomende aandoeningen zoals:

jicht, kropstase, luchtzakscheuren, tumoren, doorgroeien van snavel

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBVV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de *Agapornis roseicollis*.

De *Agapornis roseicollis* kan zowel in een vlucht, een kooi als in een volière worden gehouden.

Bij het onderbrengen in een vlucht of kooi worden daarin als regel geen andere vogelsoorten toegelaten.

Een verantwoorde huisvesting voor een koppel Agaporniden, tijdelijk met jongen tijdens de broedperiode, is een vloeroppervlak van minimaal 80 x 40 cm. In een vlucht of volière met een minimale vloeroppervlak van 70 cm. breed en 150 cm. lang kunnen maximaal 1 vogels gehouden worden onder voorwaarde dat er minimaal 18 afzonderlijke zitplaatsen zijn aangebracht.

De verhouding aantal vogels en afzonderlijke zitplaatsen moet minimaal een factor 1,5 bedragen.

De hoogte van het verblijf is belangrijk: voor een kooi moet dit tenminste 40 cm.; voor een vlucht minimaal 70 cm.; voor een volière 200 cm. bedragen.

De meest natuurlijke vorm van broeden bij de Agaporniden is de koloniebroed.

Dit vraagt wel een ruime volière, met een minimale hoeveelheid nestgelegenheden. Minimaal 1,5 maal het aantal koppels.

Worden vogels binnen gehouden in een kooi of vlucht dat moeten voorzieningen worden getroffen voor een goede beluchting waardoor de kwaliteit van de lucht zo optimaal mogelijk is.

De luchtvochtigheid is bij voorkeur gelijk aan de buitenlucht en zal gemiddeld zo'n 60 – 70% bedragen.

Het aantal lichturen binnen heeft een goede uitwerking op de ontwikkeling van de vogels. Zeker tijdens het broedseizoen zijn de vogels 12 tot 14 lichturen nodig.

Dit aantal uren moet voor het broedseizoen al worden opgebouwd om de vogels in een optimale broedconditie te krijgen.

Buiten het broedseizoen volstaan zeker bij het houden in een volière het natuurlijke dagritme aan lichturen.

Vogels die buiten worden gehouden in een volière moeten de beschikking hebben over een droog en het liefst vorstvrij nachthok.

Sommige fokkers zeggen dat de Agapornis winterhard is, het verdient toch aanbeveling zeker tijdens het najaar de vogels te laten broeden in een omgeving waarin de temperatuur tussen de 10 - 20° C. is.

Als vogels in een volière overgaan tot het broeden dan is het aan te bevelen er geen andere vogelsoorten bij toe te laten.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Agapornis roseicollis is aanvullend onderstaand van toepassing:

Bij huisvesting in vluchten en of volières kunnen buiten het broedeizoen daarin ook andere Agapornis soorten, grasparkieten en valkparkieten worden gehouden.

Het fokken met de Agapornis roseicollis.

Agaporniden zijn in het tweede jaar broedrijp.

Agaporniden broeden het jaar rond onder voorwaarde dat de juiste omstandigheden worden voorzien door de houder zoals bijvoorbeeld de minimum hoeveelheid lichturen. Door middel van al dan niet ter beschikking stellen van een nestgelegenheid kan het aantal broedrondes worden gereguleerd.

Als in een kooi met deze vogels wordt gefokt, dan moet die kooi toch wel minimaal 80x40x40 cm. zijn.

De vogels broeden in een gesloten nestkast waarin ze met behulp van wilgentakken zelf nestmateriaal in slepen. Soms moet de fokker wel driemaal per week verse wilgentakken verzamelen.

Per jaar worden bij voorkeur maximaal twee broedrondes gehouden.

Veelal bestaat een volledig legsel uit 3 tot 5 eieren, soms ook wel meer.

De pop broedt zelf de eieren uit; de broedtijd duurt vanaf het derde ei 23 dagen.

De uitkomstpercentage bedraagt voor de Agapornis roseicollis ongeveer 80 - 90%.

De ouders brengen zelf de jongen groot. Ze komen goed door de jeugdrui.

Na iedere broedronde worden gemiddeld 3 jongen volwassen.

In bijlage 1 van het Besluit houders van dieren (juni 2014) wordt een wettelijke periode van 54 dagen genoemd waarna de jongen van de ouders gescheiden mogen worden.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, jan. 1953, blz. 46

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, 1989, blz. 124 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Daarnaast zijn er meerdere kleurmutaties bij de fokkers ontstaan en erfelijk vastgelegd. Door de NBvV zijn voor de soorten uit het geslacht *Agapornis* standaardseisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

Voor de *Agaporniden* worden door meerdere zaadleveranciers en fabrikanten een geschikt zaad mengsel in de handel gebracht.

De samenstelling van de toegepaste zaden bevordert de algehele conditie van de vogels.

Naast een goed zaadmengsel wordt ook eivoer gegeven.

Ook hiervoor kunnen de *Agaporniden* fokkers beschikken over fabrieksmatig samengesteld eivoer dat speciaal is afgestemd op de groep kleine parkieten.

De wat grove structuur zorgt voor een goede opname door de vogels.

Alleen het verstrekken van zaad en eivoer zonder toevoegde vitaminen zal leiden tot een tekort aan belangrijke voedingsstoffen.

In de aanloop naar het broedseizoen verdient het aanbeveling wat voedingssupplementen te verstrekken in de vorm van aanvullende vitamines.

Ook het regelmatig verstrekken van groente, honing, insectenpaté en vruchtenmix bevordert de algehele conditie.

Kalkblokken, sepia, grit en maagkiezel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoonbadwater. Dit wordt in volières en vluchten verstrekt in open schalen.

In kooien kan een deels gesloten badhuisje worden gebruikt.

Deze moet wat de afmetingen betreft wel zijn afgestemd op de grote van de vogels.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Agapornis roseicollis die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De *Agapornis roseicollis* kan gedurende 2 jaar als Eigen Kweek deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling.

De vogel wordt dan ondergebracht in een universeelkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortejaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de *Agapornis roseicollis* is 4,5 - 5 mm. afhankelijk van de pootdikte.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Agapornis roseicollis niet verplicht. . (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid1, onderdeel c onder 2)

Aankoop en verkoop.

De aanschaf van een koppel Agapornis roseicollis als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, vogelmarkt of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van zes weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevordering geen ongewenste mijten bij zich draagt. Wenselijk is om naast een controle op de sekse van de dieren, ook op ziektes te laten controleren door middel van een bloedafname.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Agapornis roseicollis is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Papegaaiachtige vogels en parkieten kunnen veel geluid produceren.

Als deze bedrijfsmatig worden gehouden wordt het vogelverblijf een inrichting genoemd. (bedrijfsmatig is b.v. een op winst gerichte bedrijfsmatige exploitatie)

Dan is de Wet milieubeheer van toepassing.

Indien papegaaiachtige vogels en parkieten hobbymatig worden gehouden is er geen sprake van een Wet milieu-inrichting, maar geldt de Algemene Politie Verordening APV.

De APV regelt het volgende:

(Geluid)hinder door dieren:

Diegene die de zorg heeft voor een dier, moet voorkomen dat dit voor de omwonende of overigen voor de omgeving (geluid)hinder veroorzaakt.

Advies: raadpleeg voor de bouw van een vogelverblijf voor papegaaiachtige vogels en parkieten altijd eerst de Gemeente van uw woonplaats.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of deze papegaaiesoort enige kans van overleving heeft.

De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Bovendien is het twijfelachtig of een Agapornis gedurende de winterperiode in zijn eigen levensonderhoud kan voorzien.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door Piet Ooijen, Vincent de Wilde, H. Vinke, J. Delevacq, Bernard Jorink, fokkers van deze vogelsoort.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor *Agapornis roseicollis* deel 1 en 2, samengesteld door de TC Tropische vogels en Parkieten, uitgegeven door de NBvV, uitgave 2008 – 2020.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren, 2013-2

Dirk van den Abeele, *Agaporniden*, Serie Over Dieren.

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 4, ISBN 8487334229

Joseph M. Forshaw, *Parrots of the World*, 2011, Princeton Field Guides, ISBN 978 1400836208

Adri van Kooten, Heinz Schnitker en Herman Kremer, *Papegaaien en Parkieten handboek en naslagwerk*, 2013, in 2 delen.
Welzo Media Productions, serie Over Dieren, ISBN 978 9058216366

Thiely de Moor, *Papegaaien van A tot Z, alles wat u moet weten over het houden van papegaaien*,
Bloemendaal uitgevers, 2007, ISBN 978 9077462362.

Links.

BirdLife International 2012. *Agapornis roseicollis*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.3. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

**Specifieke houderijrichtlijn
Agapornis taranta
Zwartvleugel dwergpapegaai.**

2021, versie 1.2

NBvV code J6, 21.601.001

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Psittaciformes = parkietachtigen
Familie: Psittacidae = papegaaien
Geslacht: Agapornis

Soort: **Agapornis taranta taranta**

Soorten/ondersoorten:

Van de Agapornis taranta is een ondersoorten bekend.
Agapornis t. nanus

Land van herkomst:

Het verspreidingsgebied van de Agapornis taranta ligt in
Eritrea; Ethiopia

Oorspronkelijk biotoop:

Ze leven in kolonieverband op de grote steppegebieden
met voornamelijk graslanden en vijgenbomen.

Beschrijving vogel:

De Agapornis personatus heeft als Nederlandse synoniem: Zwartvleugel dwergpapegaai.

De Agapornis personatus is 17 cm lang.

De wildvorm is groen.

Er is verschil tussen de man en pop.

De man:

De snavel is rood, met aan de basis een witte snavelriem.

De onbevederde oogring is dieprood. De ogen zijn donkerbruin.

Het voorhoofd, de kruin zijn dieper rood. Deze koptekening loopt vanaf de kruin verticaal naar het oog en vandaar horizontaal naar de inplant van de bovensnavel basis. De nek is lichtgroen. De rugdek mantel is iets donkerder groen dan de rest van het lichaam en geeft een licht gehamerde indruk. De stuit en bovenstaart dekveren zijn lichtgroen.

De hals, borst, buik en onderlichaam zijn lichtgroen. De onderstaart dekveren zijn ook lichtgroen.

De mantel en de vleugel dekveren zijn een nuance donkerder dan de rest van het lichaam en de kleur geeft een licht gehamerde indruk. De vleugelbocht is zwart. De grote vleugelpennen zijn in de buitenvlag geelgroen en de binnenvaan is zwart.

De staartpennen zijn aan de basis geelachtig groen overgaand in groen. De uiteinden van de staartpennen zijn groen. De uiteinden van de primaire staartpennen zijn zwart, enkele mm breed.

In de staartpennen is enen zwarte dwarstekening aanwezig, nagenoeg aan het uiteinde van de staartpennen.

De pootkleur is grijs, de nagels zijn iets donkerder grijs dan de poten

De pop:

De pop heeft niet de dieprode kleur aan de kop, deze is lichtgroen. In de zwarte onderstaart dekveren bevinden zich groene veren.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen)
onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten
onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

De *Agapornis taranta* is geplaatst op de CITES appendix II en de Europese soortenlijst bijlage B.

In de versie 1.2 van 2019 is de rubriek Aankoop en Verkoop aangepast aan de nieuwste CITES verordeningen.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de voliëre- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met voliëre- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Agapornis taranta**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte voliëre- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volièr- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁸ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Agapornis taranta lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij papegaaiachtigen bekend zijn.

Veel voorkomende ziekten bij papegaaien en parkieten zijn::

Virale aandoeningen;

Bacteriële en mycotische aandoeningen;

Parasitaire aandoeningen;

Voedingsgerelateerde stoornissen;

Vederafwijkingen;

Intoxicaties;

Reproductiestoornissen;

Overige frequent voorkomende aandoeningen zoals:

jicht, kropstase, luchtzakscheuren, tumoren, doorgroeien van snavel

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volièr- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze wordt uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Agapornis taranta.

De Agapornis taranta kan zowel in een vlucht, een kooi als in een volièr worden gehouden. Bij het onderbrengen in een vlucht of kooi worden daarin als regel geen andere vogelsoorten toegelaten.

Een verantwoorde huisvesting voor een koppel Agaporniden, tijdelijk met jongen tijdens de broedperiode, is een vloeroppervlak van minimaal 80x 40cm. In een vlucht of volièr met een minimale vloeroppervlak van 70 cm. breed en 150 cm. lang kunnen maximaal 1 vogels gehouden worden onder voorwaarde dat er minimaal 18 afzonderlijke zitplaatsen zijn aangebracht.

De verhouding aantal vogels en afzonderlijke zitplaatsen moet minimaal een factor 1,5 bedragen.

De hoogte van het verblijf is belangrijk: voor een kooi moet dit tenminste 40 cm.; voor een vlucht minimaal 70 cm.; voor een volièr 200 cm. bedragen.

De meest natuurlijke vorm van broeden bij de Agaporniden is de koloniebroed.

Dit vraagt wel een ruime volièr, met een minimale hoeveelheid nestgelegenheden. Minimaal 1,5 maal het aantal koppels.

⁸ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Worden vogels binnen gehouden in een kooi of vlucht dat moeten voorzieningen worden getroffen voor een goede beluchting waardoor de kwaliteit van de lucht zo optimaal mogelijk is.

De luchtvochtigheid is bij voorkeur gelijk aan de buitenlucht en zal gemiddeld zo'n 60 – 70% bedragen.

Het aantal lichturen binnen heeft een goede uitwerking op de ontwikkeling van de vogels.

Zeker tijdens het broedseizoen zijn de vogels 12 tot 14 lichturen nodig.

Dit aantal uren moet voor het broedseizoen al worden opgebouwd om de vogels in een optimale broedconditie te krijgen.

Buiten het broedseizoen volstaan zeker bij het houden in een volière het natuurlijke dagritme aan lichturen.

Vogels die buiten worden gehouden in een volière moeten de beschikking hebben over een droog en het liefst vorstvrij nachthok.

Sommige fokkers zeggen dat de Agapornis winterhard is, het verdient toch aanbeveling zeker tijdens het najaar de vogels te laten broeden in een omgeving waarin de temperatuur tussen de 10 - 20° C. is.

Als vogels in een volière overgaan tot het broeden dan is het aan te bevelen er geen andere vogelsoorten bij toe te laten.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze wordt uitgegeven door de NBvV.

Voor de Agapornis taranta is aanvullend onderstaand van toepassing:

Bij huisvesting in vluchten en of volières kunnen buiten het broedseizoen daarin ook andere parkietensoorten samen met de Agapornis taranta worden gehouden zoals grasparkieten en valkparkieten.

Het fokken met de Agapornis taranta.

Agaporniden zijn in het tweede jaar broedrijp.

Agaporniden broeden het jaar rond onder voorwaarde dat de juiste omstandigheden worden voorzien door de houder zoals bijvoorbeeld de minimum hoeveelheid lichturen. Door middel van al dan niet ter beschikking stellen van een nestgelegenheid kan het aantal broedrondes worden gereguleerd.

Als in een kooi met deze vogels wordt gefokt, dan moet die kooi toch wel minimaal 80x40x40 cm. zijn.

De vogels broeden in een gesloten nestkast waarin ze met behulp van wilgentakken zelf nestmateriaal in slepen. Soms moet de fokker wel driemaal per week verse wilgentakken verzamelen.

Per jaar worden bij voorkeur maximaal twee broedrondes gehouden.

Veelal bestaat een volledig legsel uit 3 tot 5 eieren, soms ook wel meer.

De pop broedt zelf de eieren uit; de broedtijd duurt vanaf het derde ei 23 dagen.

De uitkomstpercentage bedraagt voor de Agapornis taranta ongeveer 80 - 90%.

De ouders brengen zelf de jongen groot. Ze komen goed door de jeugdruï.

Na iedere broedronde worden gemiddeld 3 jongen volwassen.

In bijlage 1 van het Besluit houders van dieren (juni 2014) wordt een wettelijke periode van 57 dagen genoemd waarna de jongen van de ouders gescheiden mogen worden.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, jan. 1953, blz. 46
Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, juli 1977, blz. 305 e.v.
Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, febr. 1986, blz. 68
Parkieten Sociëteit 1981, no.12, blz. 371 e.v.
Parkieten Sociëteit 1993, no. 7, blz. 250 e.v.
Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, juli 2016, blz. 26 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Daarnaast zijn er meerdere kleurmutaties bij de fokkers ontstaan en erfelijk vastgelegd. Door de NBvV zijn voor de soorten uit het geslacht Agapornis standaardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

Voor de Agaporniden worden door meerdere zaadleveranciers en fabrikanten een geschikt zaad mengsel in de handel gebracht.

De samenstelling van de toegepaste zaden bevordert de algehele conditie van de vogels.

Naast een goed zaadmengsel wordt ook eivoer gegeven.

Ook hiervoor kunnen de Agaporniden fokkers beschikken over fabrieksmatig samengesteld eivoer dat speciaal is afgestemd op de groep kleine parkieten.

De wat grove structuur zorgt voor een goede opname door de vogels.

Alleen het verstrekken van zaad en eivoer zonder toevoegde vitaminen zal leiden tot een tekort aan belangrijke voedingsstoffen.

In de aanloop naar het broedseizoen verdient het aanbeveling wat voedingssupplementen te verstrekken in de vorm van aanvullende vitamines.

Ook het regelmatig verstrekken van groente, honing, insectenpaté en vruchtenmix bevordert de algehele conditie.

Kalkblokken, sepia,grit en maagkiezel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoonbadwater. Dit wordt in volières en vluchten verstrekt in open schalen.

In kooien kan een deels gesloten badhuisje worden gebruikt.

Deze moet wat de afmetingen betreft wel zijn afgestemd op de grote van de vogels.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

De Agapornis taranta die gaat deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De Agapornis taranta kan gedurende 2 jaar als Eigen Kweek deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling.

De vogel wordt dan ondergebracht in een universeelkooi.

Identificatie en registratie.

Alle vogelsoorten die voorkomen op de Europese soortenlijst, bijlage B, moeten omgehouden te mogen voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring.

Ook het beleid van de NBvV is erop gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volièrès worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De voorgeschreven ringdiameter is 4,5 mm.

De houder van een vogelsoort dat geplaatst is op de bijlage B van de Europese soortenlijst moet kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze vorm van registratie is voor de *Agapornis taranta* niet verplicht. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1, onderdeel c onder 2)

Aankoop en verkoop.

De aanschaf van koppel *Agapornis taranta* als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, vogelmarkt of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Omdat de *Agapornis taranta* geplaatst is op de Europese soortenlijst, bijlage B, moet de verkoper voor iedere verkochte vogel een overdrachtverklaring opstellen en een exemplaar daarvan beschikbaar stellen aan de koper.

Daarnaast verdient het aanbeveling ook een kopie van deze houderijrichtlijn aan de koper beschikbaar te stellen.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Wenselijk is om naast een controle op de sekse van de dieren, ook op ziektes te laten controleren door middel van een bloedafname.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de *Agapornis taranta* is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Papegaaiachtige vogels en parkieten kunnen veel geluid produceren.

Als deze bedrijfsmatig worden gehouden wordt het vogelverblijf een inrichting genoemd. (bedrijfsmatig is b.v. een op winst gerichte bedrijfsmatige exploitatie)

Dan is de Wet milieubeheer van toepassing.

Indien papegaaiachtige vogels en parkieten hobbymatig worden gehouden is er geen sprake van een Wet milieu-inrichting, maar geldt de Algemene Politie Verordening APV.

De APV regelt het volgende:

(Geluid)hinder door dieren:

Diegene die de zorg heeft voor een dier, moet voorkomen dat dit voor de omwonende of overigen voor de omgeving (geluid)hinder veroorzaakt.

Advies: raadpleeg voor de bouw van een vogelverblijf voor papegaaiachtige vogels en parkieten altijd eerst de Gemeente van uw woonplaats.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of de *Agapornis taranta* enige kans van overleving hebben. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Bovendien is het twijfelachtig of een *Agapornis* gedurende de winterperiode in zijn eigen levensonderhoud kan voorzien.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor overige Agaporniden samengesteld door de Keurmeestervereniging Tropische vogels en Parkieten, uitgegeven door de NBvV, 2017 – 2020, blz. 12-18.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren, 2013-2.

Agaporniden, door Dirk van den Abeele, Serie Over Dieren

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 4, ISBN 8487334229

Joseph M. Forschaw, *Parrots of the World*, 2011, Princeton Field Guides, ISBN 978 1400836208

Thiely de Moor, *Papegaaien van A tot Z, alles wat u moet weten over het houden van papegaaien*,

Bloemendaal uitgeverij, 2007, ISBN 978 9077462362.

Links.

BirdLife International 2012. *Agapornis taranta*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.3. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Huisvestingsmatrix voor vogels uit de cluster 6b

Agaporniden

Grootte van de vogel	Jaarcyclus	Huisvesting systeem	Aantal vogels
	Rustperiode	Buitenvolière met nachthok Buitenvlucht met nachthok Binnen volière Binnen vlucht Inclusief broedblokken die ook gebruikt worden als slaapnesten Vluchtkooi 100 x 100 x 80 cm.	
	Vorbereiding broedseizoen	Het aanbrengen van nestkastjes of broedblokken in de volière, vlucht of nachthok.	
	Broedseizoen	Nestgelegenheid in vluchten, volièeres en aangebouwde nachthokken. Of in een broedkooi van 80x40x40 cm.	
	Rustperiode Incl. ruiperiode	In volière, vlucht of vluchtkooi	
	Vorbereiding deelname aan evenementen	In kooien 80x40x40 cm.	
	Deelname aan tijdelijke evenementen	Voorgeschreven Tentoonstellingskooi	
	Rustperiode	Zie start matrix	

Raadpleeg voor aanvullende huisvestingsrichtlijnen de houderijrichtlijnen die zijn vermeld op de site van de NBvV onder de cluster 6b.

Agaporniden worden gehouden in volièeres en vluchten met, bij voorkeur, een aangebouwd nachthok.

Ter voorbereiding op de deelname aan een tijdelijke tentoonstelling worden de vogels ondergebracht in kooien